

"ΕΡΩΤΑΣ ΣΤΗΝ ΟΜΙΧΛΗ"

ΙΟΥΣΤΙΝΗ ΦΡΑΓΚΟΥΛΗ-ΑΡΓΥΡΗ "ΕΡΩΤΑΣ ΣΤΗΝ ΟΜΙΧΛΗ" (Εκδόσεις "Ψυχογιός" 2011)

Χθές βράδυ στο γνωστό και φιλόξενο βιβλιοπωλείο το "Το Θέμα", στην οδό Φιλολάου στο Βύρωνα, όπου είχαν την καλωσύνη να μας φιλοξενήσουν για μια ακόμη φορά οι αγαπητές κυρίες Θεώνη Μακρή και Μαρία Ρούσου, έγινε η παρουσίαση του βιβλίου της Ιουστίνης Φραγκούλη-Αργύρη "Ερωτας στην Ομίχλη". Ομιλήτριες η συγγραφέας, η γνωστή συγγραφέας και βιβλιοκριτικός Ελένη Γκίκα, και η υποφαινομένη. Η βραδυά ήταν γλυκειά και η ατμόσφαιρα δονείτο από την αγάπη των πολυάριθμων φίλων που ήρθαν να καμαρώσουν το ξενητεμένο μας, την αγαπημένη όλων Ιουστίνη. Τις λεπτομέρειες θα σας της γράψει η ίδια, δε θέλω να της χαλάσω τη χαρά. Για όσους όμως δεν κατάφεραν να έρθουν και θα ήθελαν να μάθουν τι είπαμε έχω εδώ τη δική μου ομιλία.

"Σας έχει τύχει ποτέ ενώ διαβάζετε ένα μυθιστόρημα, ένα διήγημα, ένα ποίημα, να σας φανεί πως ταυτόχρονα ακούτε να ξεπηδά από μέσα του μια μουσική; Μια μουσική που είναι σε απόλυτη αρμονία και ταύτιση με το κείμενο; Σε μένα συμβαίνει κάποιες φορές, όχι πάντα, συνήθως όταν αυτό που διαβάζω, έχει καταφέρει να με παρασύρει, να με κάνει να ξεχαστώ και να ταξιδέψω στο δικό του χώρο και χρόνο.

Αυτό ακριβώς μου συνέβη όσο διάβαζα το τελευταίο μυθιστόρημα της Ιουστίνης Φραγκούλη-Αργύρη, «ΕΡΩΤΑΣ ΣΤΗΝ ΟΜΙΧΛΗ». Όσο διάβαζα, όσο προχωρούσα στην υπόθεση, ή μάλλον στα στρώματα της υπόθεσης, τόσο άρχιζε να ακούω να ξεδιπλώνεται μέσα μου η μουσική. Μια μουσική γνωστή και αγαπημένη, όχι άλλη από την έκτη συμφωνία του Μπετόβεν αυτή που ονομάζουμε «Ποιμενική». Το μυθιστόρημα ακολουθεί τα χνάρια της συμφωνίας, βήμα προς βήμα. Όπως ο μεγάλος συνθέτης μέσα από τη μουσική και τους ήχους δημιουργεί εικόνες άλλοτε χαράς και άλλοτε φόβου και τέλος ευγνωμοσύνης, το ίδιο, ως μου επιτραπεί να πω, και η γραφή της Ιουστίνης Φραγκούλη-Αργύρη γεννά στον αναγνώστη συναισθήματα χαράς, πόνου με κορύφωση την τελική λύτρωση.

Δύο λόγια για την υπόθεση για να σας πείσω για του λόγου το αληθές,

Η Αμαλία Αναγνώστου, μια νέα πρωτοδιορισμένη δασκάλα, ύστερα από ένα επίπονο και επικίνδυνο ταξίδι φτάνει στον προορισμό της. ένα πανέμορφο αλλά απομονωμένο ορεινό χωριό στη Κεντρική Μακεδονία χτισμένο δίπλα σε ένα ποτάμι. Την εικόνα όμως θαμπώνει η απρόοπτη συνάντηση με μια κακάσχημη γύφτισσα που της προφητεύει συμφορές και την προτρέπει να φύγει .

Η άφιξη της Αμαλίας φέρνει ένα καινούργιο αέρα στην οπισθοδρομική κοινωνία του χωριού.. Η δασκάλα είναι νέα, έχει ενθουσιασμό και όνειρα που θέλει να δει να πραγματοποιούνται. θέλει να ανοίξει τους ορίζοντες των παιδιών. Οι χωρικοί όμως ζώντας τόσο καιρό απομονωμένοι από τον έξω κόσμο, είναι δύσπιστοι σε κάθε τι καινούργιο. Η Αμαλία γίνεται φίλη με την δυναμική και ανεξάρτητη Αμαρυλλίδα που την ξεναγεί στις ομορφιές του τόπου αλλά και της διηγείται κάποιες τραγικές ιστορίες που συνδέονται με το ποτάμι. Εκεί στο ποτάμι η Αμαλία γνωρίζει και τον παιδικό φίλο της Αμαρυλλίδος τον Αρίστο Αγγιππίδη. Οι τρεις νέοι γίνονται φίλοι. Αγαπούν την ποίηση και το διάβασμα και έχουν τις ίδιες φιλοσοφικές ανησυχίες για τον προορισμό του ανθρώπου και τη σχέση του με το Θεό.

Ο Αρίστος δείχνει ερωτικό ενδιαφέρον για την Αμαλία και εκείνη υπερπηδώντας εμπόδια και ταμπού του παραδίνεται με τη ψυχή και το σώμα. Ένας έρωτας μεγάλος πέρα από τις δυνάμεις της τη συνεπαίρνει. Η ευτυχία της χαμογελά.. όμως...ο έρωτάς της μοιάζει να απειλείται, ο Αρίστος είναι απρόβλεπτος και άστατος. Οι ίσκιοι ζώνουν την ερωτευμένη Αμαλία. Παράλληλα την ειδυλλιακή εικόνα του χωριού σκιάζουν φοβερά και ανείπωτα μυστικά που μαθαίνει άθελά της η νεαρή δασκάλα. Ηθικά διλήμματα τη βασανίζουν χωρίς να μπορεί να δώσει λύση. Σύννεφα μαζεύονται στον ορίζοντα προοιωνίζοντας καταιγίδα. Η Αμαλία προσπαθεί να ισορροπήσει ανάμεσα στην πίστη της στην αγάπη και τις δυνάμεις του κακού που ορθώνονται απειλητικές ...

Τα σύννεφα συνεχίζουν να πυκνώνουν ώσπου ξεσπά η φοβερή καταιγίδα. Η μικρή κοινωνία του χωριού συνταράσσεται όταν τα φοβερά μυστικά έρχονται στο φως, αδιέξοδα.. καταστροφή...σπαραγμός.. Η ειδυλλιακή εικόνα δεν υπάρχει πια. Ενοχές, αναπάντητα ερωτήματα, ίσκιοι από παλιές και καινούργιες αμαρτίες παλεύουν στην ψυχή της Αμαλίας της αθώας δασκάλας των ιδανικών και των τσακισμένων ονείρων...

Η καταιγίδα στην καρδιά της Αμαλίας θα αργήσει να κοπάσει. Μόνον όταν κάποτε θα σκιστεί και το τελευταίο πέπλο που έκρυβε την αλήθεια θα της χαριστεί τελικά η λύτρωση . Κοντά στην Αμαλία και εκείνοι που τους έλαχε, χωρίς να το ζητήσουν, ο στέφανος του μαρτυρίου, θα μπορούν και αυτοί να λυτρωθούν. Αρκεί να θελήσουν.. για αυτούς τώρα ανοίγονται νέοι ορίζοντες. Μετά την καταιγίδα βγαίνει το ουράνιο τόξο. Μετά από κάθε σταύρωση υπάρχει η Ανάσταση..

Όπως μαντέψατε ήδη, πρόκειται για ένα αριστούργημα. Ένα βιβλίο στο οποίο η ποίηση βαδίζει παράλληλα με το ρεαλισμό. Οι ανατροπές οδηγούν τον αναγνώστη σταδιακά όλο και σε δυσκολότερες κορυφές, σαν τα κύματα της καταιγίδας, μέχρι την τελική λύτρωση.

Παράλληλα η ανάλυση των χαρακτήρων γίνεται με τρόπο αριστοτεχνικό, με χειρουργικό μαχαίρι που η συγγραφέας χειρίζεται με λεπτότητα και σεβασμό, ανατέμνονται οι ψυχές των προσώπων για χάρη του αναγνώστη..

Η Αμαλία, ο άξονας γύρω από τον οποίο περιστρέφονται τα άλλα πρόσωπα, είναι ένα πλάσμα τρυφερό και αθώο, που θέλει να είναι ανεξάρτητο, αλλά δεν έχει ακόμη καταφέρει να κόψει τον ομφάλιο λώρο που τη συνδέει με την υπερπροστατευτική μητέρα της. Δυσκολεύεται να διαχειριστεί τα προβλήματα που συναντά και αφήνεται στη δίνη των συναισθημάτων.

Οδηγημένη από την αγάπη προσπαθεί να ισοροπήσει ανάμεσα στην πραγματικότητα και τα όνειρα. Η σκληρή ώρα της αλήθειας θα την βρει απροετοίμαστη. Όπως όμως η φωτιά κάνει το σίδηρο ατσάλι, έτσι και η καρδιά της Αμαλίας δοκιμάζεται μέσα από τις στενωπούς του πάθους, της οδύνης της απώλειας και τελικά της γνώσης ώσπου να έρθει η λύτρωση. Ο Άριστος, ο νέος που η μοίρα τον προίκισε με όλα τα καλά, ομορφιά, πλούτο, όνομα, δύναμη, αλλά που κρύβει στην καρδιά του πληγές που του προκάλεσαν άλλοι, είναι χαρακτήρας σκοτεινός και απρόβλεπτος. Ικανός να δίνει τη μεγαλύτερη χαρά και τον πιο δυσβάσταχτο πόνο.

Ο πατέρας του Αρίστου, ο ευγενής Θεμιστοκλής Αγριππίδης, ευπατρίδης, ευεργέτης του χωριού που τον βαρύνει η σκοτεινή μοίρα της γενιάς του αλλά και ένας βαθύς πόνος που δεν τον αφήνει να δείξει την αγάπη του σε αυτούς που όφειλε.

Τραγική η φιγούρα και της κυρίας Ευθαλίας, της νοικοκυράς της Αμαλίας, μίας γυναίκας του λαού, με όλα τα χαρακτηριστικά του είδους της, την περιέργεια, το κουτσομπολιό, το φόβο της κοινωνικής κατακραυγής.. Πίσω όμως από το καλοσυνάτο παρουσιαστικό της η κυρία Ευθαλία κρύβει αφάνταστη σκληρότητα αλλά και ένα φοβερό μυστικό..

Οι άλλοι χαρακτήρες, ο καλός, αλλά τυπολάτρης δάσκαλος, η φαντασμένη γυναίκα του, η κόρη του, η όμορφη και ανεξάρτητη Αμαρυλλίς, η Ευγενία, η υπερβολικά ζωντανή για τα ήθη του χωριού κόρη του Δημάρχου που κουβαλάει και αυτή το δικό της σταυρό, ο μικρός Στέλιος και η Παγώνα, η καταπιεσμένη και βασανισμένη μητέρα του, η πιστή Σουλτάνα, είναι μορφές που συμπληρώνουν τον υπέροχο πίνακα που έστησε για χάρη μας η συγγραφέας..

Ούτε όμως η Αμαλία, ούτε ο Άριστος, ούτε άλλος κανένας είναι το κέντρο βάρους του βιβλίου.

Ο αληθινός πρωταγωνιστής είναι το ποτάμι. Στο ορεινό χωριό που η μοίρα έταξε την Αμαλία, ο ποταμός ορίζει τη ζωή και τη μοίρα των ανθρώπων. Οι αρχαίοι Έλληνες είχαν προσωποποιήσει και είχαν κάνει θεούς τα ποτάμια. Πόσο δίκιο είχαν. .. Σαν λάιτ μοτίβ, έρχεται και επανέρχεται κάθε τόσο το ποτάμι στην εικόνα. Εδώ γνωρίζεται η Αμαλία με τον Άριστο, εδώ μαθαίνει κάποια μυστικά, εδώ παίζεται η τελική σκηνή του δράματος.. Δέντρα, φυτά, πουλιά ζώα, αλλά και ζωτικά και μύθοι ζουν γύρω από το ποτάμι. Τις νύχτες με φεγγάρι, την ώρα που τα τσακάλια ουρλιάζουν στο βουνό, όμορφες κόρες κολυμπούν στα νερά του μαζί με άκακα νερόφιδα... και οι ιτιές και τα καλάμια στις όχθες σκύβουν πάνω από τα νερά του ψιθυρίζοντας σκοτεινά μυστικά. Βρήκα πως αυτοί οι στίχοι της ποιήτριας Μαρίκας Λάμπρου από τη συλλογή της ΑΚΟΜΑ ΕΔΩ. (Εκδόσεις Γαβριηλίδης 2011) ταιριάζουν απόλυτα στο «Ποτάμι» της Αμαλίας,

Κόκκινο ποτάμι τι όμορφο που είσαι.

Εικόνες και φαντάσματα σπαρατάρανε στα χέρια σου.

Μελωδίες γλυκές αρμενίζουν στις όχθες σου.

Ο χτύπος των ρολογιών πουθενά δεν ακούγεται.

Μυστικές αγγελίες.

Γραμμές, γραμμές

Από αίμα:

Η γραφή της Ιουστίνης Φραγκούλη Αργύρη είναι απλή και γάργαρα, αλλά και ρωμαλέα σαν τα νερά του ποταμού. Οι περιγραφές ζωντανές, χωρίς να κουράζουν με περιττούς λυρισμούς, καταφέρνουν να μεταφέρουν τον αναγνώστη στον τόπο αλλά και το χρόνο. Βρισκόμαστε στα μέσα της δεκαετίας του 70, λίγο μετά την επάνοδο της δημοκρατίας στην Ελλάδα. Η συγγραφέας μας δίνει μια σωστή εικόνα της εποχής σε ένα τυπικό ορεινό χωριό που η καρδιά του χτυπάει στο καφενείο και όπου όλοι ξέρουν τα πάντα για τους πάντες, αλλά σιωπούν... Η καθημερινότητα ξεπηδάει αβίαστα από τις περιγραφές των σπιτιών, των φαγητών, των ρούχων. Μυρίζεις τον καπνό που βγαίνει από τα τζάκια και αισθάνεσαι την ομίχλη να σε τυλίγει καθώς περπατάς τους ανηφορικούς δρόμους του χωριού. Είναι προφανές ότι η Ιουστίνη Φραγκούλη Αργύρη έχει βιώματα. Δε μπορείς διαφορετικά να δώσεις τόσο ζωντανές περιγραφές ενός τόπου. Όπως και δεν μπορείς να γράψεις για μια ιστορία που έζησαν άλλοι αν δε χτυπήσει κάποια ευαίσθητη χορδή μέσα σου, όπως φαντάζομαι θα συνέβη και με την Ιουστίνη όταν της εξομολογήθηκε η πραγματική «Αμαλία» την ιστορία της ζωής της και εκείνη την έπλασε σε αυτό το ωραίο μυθιστόρημα.

Τα βιβλία της Ιουστίνης Φραγκούλη δεν είναι απλά ρομαντικές ιστορίες, είναι ας μου επιτραπεί η έκφραση, «ψαγμένα». Μέσα από το μανδύα μίας ερωτικής ιστορίας μιλάνε για κοινωνικά προβλήματα. Η γυναίκα του ξενιτεμένου και η εγκαταλελειμμένη αρραβωνιαστικιά στην «Αγάπη των Άλλων», οι φιλίες της νιότης μας στο πέρασμα των χρόνων, στα «Ψηλά τακούνια» και τώρα τα βάθη της ανθρώπινης ψυχής. Δύσκολο θέμα και ακόμη πιο δύσκολη μετάπλαση του σε μυθιστόρημα. Όχι μόνο γιατί χρειάζεται μελέτη και γνώσεις που η

συγγραφέας είναι προφανές πως κατέχει, αλλά κυρίως γιατί γράφοντας για ένα τόσο σκοτεινό θέμα κινδυνεύεις να βυθιστείς ο ίδιος στο σκοτάδι που δημιουργείς. Ευτυχώς δε συνέβη αυτό στην Ιουστίνη Φραγκούλη Αργύρη.
Ιουστίνη, σε ευχαριστούμε για το υπέροχο βιβλίο που μας χάρισες που ευχόμαστε να είναι και αυτό καλοτάξιδο "

Αναρτήθηκε από Eleni Tsamadou στις 9:06 π.μ.